

Dreptatea L I T E R A R Ă

Dragă Cristina,

Portrele executate de autorul scrisorii

M-a bucurat ilustrata din Sinaia. Mi s-a spus că, în afară de mine, nimeni nu a înțeles „bocajul”, încercând totuși să-l escaladeze. Dacă tot trăim, dacă tot „umăr” trăim (în comparație cu mulți alții, printre care și de-a noastră dragă), zău că merit să ne mișcăm, să ne reanimăm, să reîntrăm în „scara” vieții. De altfel, nici n-am avut alternativă. Totuși rezerva ta mintală în fața vitezelor cotidiene și-a turbosolit, o înțeleg și o aprob din toată inima. Eu însumi sint adeseori perplex odată cu unele lucruri ce se întâmplă pe la voi. Și astfel, simt cum se îndepărtează și perspectiva mea de a reveni chiar pe-așă, într-o colaborare T.V. U. Neori, am senzația că o lume întreagă a dispărut pur și simplu, făcând loc unei cu totul altele. Dar cum a fost posibil? Dar unde este lumea de-acum 30-40 de ani, febril interesată în a descoperi, în a ajunge spiritual vorbind, dincolo de conjunctură, de apăsătoare și imprecisă mină niște publicații actuale de la voi, cotidiene, săptămânale etc. Majoritatea de o planitudine cumplită! Cu stil greoi și răsulțat, sau de superficialitate nemăpomenită. Simți efortul scretm de a aluneca pe făgașul occidental în ce are el mai ridicol, mai superficial, atunci când nu e vorba de atacul „cruțat al... problematice” uman-contemporane. Ce fac adevăratele condeie? Unde e acea NERVOZITATE, aceea impetuozitate, aceea insolentă densă și neînfricată a pamfletului de odinioară, „săgeată de foc”? Niciodată n-am iubit „protopedagogii”, acea așa-zisă aristocrație, oit de strepezități și dor îngimfătat, dar mă mir de elita reală a sufletului românesc. Să se fi prăpădit oare cu totul, fie în pribegie, fie-n penitru și vinovate... tîrguri? Căci tot greu e să concepi o intragă societate sub anestezia evenimentelor, lăsînd astfel drum liber mediocrității doar, spre privilegiul. Eroi lui Tudor Mușatescu erau medicii, un pic stupizi, încauți, ridicoli, dar nu noștri, pentru că un sumer-passeport al dășiei îi trece pe tărîmul omeneșului. Eroi lui Caragiale nu mai ajung acolo, ci rămîn perpetuu fixați în imobilitatea mizeriei, a ticăloșiei, în cel mai bun caz a meschinăriei fundamentale, damnații ai unei mediocrități definitive, incurabile și... Poate că totul vine de acolo. Cine știe, poate că todeauna elita reală, autentică a fost minoritară. Că păcat! În asemenea condiții, mă gîndesc la inutilitatea gestului artistic, condamnat la ingratitudine, ignorare și mai ales... UITARE! Mereu ne im-

plăcăm în efemer, pulverizati ulterior de MAREA NEPĂSARE. Spre exemplu, îți las două din cele mai mari „stăruiri” ale teatrului românesc, care au strălucit pe scenă, fiecare a aproape 30 ani. De fapt, cred că au fost cele mai mari, cel mai tipic - ca voga, vorbind: Gicu Vraca și Voiculescu. I-ai cunoscut, încă vreo zece ani în cut și tu, eu am cunoscut bine pe amîndoi, evident pornind de la spiriții maturității lor, încoace.

Mi-aduc aminte, copil încă, sau hai să zicem abia pubertădolescent, parcă o vîd în anii 1945-47, după război, pe Ma-

princiară, cu ceva pe cap, un fel de pălărie-joben sau poate chiar turban, negru. Se îndrepta spre interochiata și (vai!) obabitoarea scară ce ducea sus, la biroul lui Lovinescu. Simțea în legănatul umbrelor chiar voga, minimele de autoritate. Și la rîs, după un răstimp (ultima vîdă), încă vreo zece ani în plus, adică înainte de cutremur chiar, am revăzut-o într-o emisiune T.V., într-un „moment omagial” mult prea tardiv și... Părea fantoma Marioraei Voiculescu. La scurtă vreme după aceea, a murit. Azi... mine... cine va mai ști de Marioraei Voiculescu!

sîmțit cu clasicul lui fond de ten brun și pipoi-nelipăsit, hărțindu-se gîlogos și senilamente (violenta de paie, italiăna) cu femeia-jandarm, brînză despletită înfășurată în pal național, agresivă și mămoasă, Filomena... Fiottii! Apoi, prin '49, partidul plin de colegi, la zgonit din teatru. Spiritul lui eievrescent și liber, pus pe poli și epigramă aiături de amicul Păstorel, nobil dispert, alături ai vremii, nu mai putea fi suportat, admis. Pe această temă, s-or putea ca să mă conțezic azi, doamnă de Fredanov, Ana Borcan și mai ales Nujă „Negriana” (unor persoane fiindu-le mai greu să pronunțe diftongul). Aud că doamna Fredanov, acum, la 80 ani, o ales occidental. Dar revenind la Iancovescu putem să spunem că domnu' Beligan a fost însă „model” de grațitudine în tot acest timp, față de maestrul său !!! Mi amintesc de omenirea cum odăto, prin anii '49-'50, l-am zărit pe stradă pe Iancovescu, chiar în ajun de-a intra la piraie! Era ca un „clochard” hoinărind pe străzi, hăituit, Apoi, reabilitat după pușcărie, își reluase drumul către calenă, acum mai for la Cappa (acoperăto și favorizii vremii și de... turnător) și mai de la Katanga, pe bulevard la colț. Acolo, ghemulți înbantru în jurul unei măsuțe, ne fermea pe toți, făcîndu-ne să uităm de mizeria și ticăloșia de afară... Trăiam pentru cineva ore într-o lume de vis...

Scrisoare din exil

Sau George Vraca. Îl cunosc destul de bine, jucînd alături de el chiar, de două ori în „Mesterul Manole” și în „Vădu” la reluarea din 1951-52. Dar mi s-a amintit încă de pe vremea când eram copil, era doar o imagine de largă circulație: cu celebrul cirilic lăsat agale peste trunchi, virilitate standard de (fals) boiersportiv, cu privire sever-sentimentală gen: „Realitatea ilustrată 1929”, cu gura desenată decis, îmblere (amăgitoare) spre alcov, cu tenul lui vesnic bronzat, într-o alură detașat-seducătoare și voit-coborînd. Tirziu, în urmă... tenul lui „basane” era doar... pămintiu, prestîndu-ne ireparabilul! Cine mai știe azi ceva sau cine mai vorbește de farmecul lui UNIC, de marea lui gențiețe, de emfaza lui jucată, conștient ridicolă și în nălminte delicioasă?

Sau, încă de pildă pe Iancovescu cel Mare, împăratul. Vaga-mai nebulon, cel mai ireverentios, cel mai nonconformist, cel mai scientisteitor, cel mai impresionabil, cel mai imaginativ, cel mai frivol dar și cel mai subtil, cel mai lenes dar nu de aia și cel mai latin dintre toți artiștii români! L-am apucat pe cînd juca la Săndor, la madama Filotti. Acolo l-am văzut jucînd cu ea în „Filomena Marturano”. Închid ochii și parcă-l vîd,

SEBASTIAN BADOVICI (pt. conf. CRISTINA TACOU)

A existat un grup de scriitori mai ticăloși ca noi

... Cu și cum ar poseda vreo autoritate morală, și își dau cu părerea în chestiunile zilei, cu un ifos și cu o lăfire pe pagini sfidătoare. Au încheiat chiar un pact: „Domnule Barbu, declară autorul Ultracentenarului, nu sînt prieten cu dumneavoastră, dar sînt obligat să devin”. Că răi nici o perdea, îndrăgă și nevră, în speță Eugen Barbu, marcat, s-ar zice, de o improprietate logorec prezentă. Pe o față etaleză (risum tenentis, amîc de postură de... titulent) „Poate și asta e modalitate de a fi disident, de a folosi el-

GHEORGHE GRIGURCU

Roza vinturilor

Poeți din Elveția

ERIKA BURKART

ARCANUM

Păianjenul își apucă prada, omul declară omul război. Vechi păneri exersăză violența, potopul sureră în focul prometele, vijii lăria profanată de demoni.

Calea lactee este o cusătură în manta strălucitoare. Închid ochii și mă înfășură, cu ochii-mi compusi peșteră în jurul meu.

Părul mi-l astern pe lună și o mină mi-o asez în alta.

Nu mai vreau să-mi pun vîlul asta, nici colful. Da vreau să spun, și: nu.

Capul unui elne îmi caută genunchiul. Un copil mă acceptă-n jocul său. Nu vreau ostentarea zeller, Trăiesc.

KURT MARTI

A fost o căsnicie reușită au stat alături credincioși a fost o căsnicie reușită a totu a mers ca pe roate a fost o căsnicie reușită rezistență asemenea otelului a fost o căsnicie reușită calmă asemenea pietrei a fost o căsnicie reușită totul a mers ca pe roate a fost o căsnicie reușită acum închinarea a sărit în aer

VAHÉ GODEL

FIE-VĂ SPUS

Fie-vă spus vinul va roade complet zăvoarele usilor va pîrjoli temelile arpiile însăși amintirea mîsurătoarelor de furnici unde albesc osemintele poeziei

In românește de S. PETRE

Cele două convenții

Din versurile lui Paul Doru Chinezu (Vibrația sevelor, Editura Facla, 1988) se desprinde o vibrație lirică disciplinată, suspusă unui simț expresiv. Fondul primar, nesățios de lucruri ca și de sine, e trecut printr-un filtru al imaginilor minuios întuite și inspirat lucrute. Estetica realului e subordonată esteticii poeziei. Primei îi aparține „tineretea” poetului (o tinerete-ficțiune, plasticizată la rîndul său) celei de-a doua, „cuvîntul”, care nu e însă un scop în sine, ci doar un mijloc al sensului liric obscur. („o mică eclipsă”): „Se cuvîne să dau cuvîntul / ce-i al lui - / să port vesnică bucurie / între ei și tineretea mea / adică să fac o mică eclipsă / între carnea lui și lumina / trupului meu / întoarcerea gîsînd de cuvînt / prin miscările orii”. („Prolog”) Mecanismul acestei producții constă din reglarea celor două convenții, cea „realistă” și cea lirică. Fluxul imagistic se dilată și se sugrumă succesiv. Uneori autorul pleacă de la un factor abstract ori de la un fenomen grandios, care a întilmit, turnat pară în plina strîmă o unei figuri finale conclusive: „Ce te poate mișca mai mult / și ce te poate / gîndi mai mult / decît viața ta, decît tineretea ta / fîră sîrșit // val mie - / dacă mă vei escude / Intra-um arbore / voi putea pipăi timpul cu el?” (Vibrația sevelor). Alte ori punctul de pornire e un fapt, ori un obiect unic, care se înscrisă într-o perspectivă înfîntă: „Coboram cu fructul din copac / coboram cu fructul din copac / coaja lui îmi îmbrăținea trupul / coaja copacului / frunzele lui

imi pregăteau asternutul / frunzele copacului / rădăcinile lui venele mele erau / rădăcinile copacului / și timpurile care mai veneau / erau ele copacului - // coboram cu fructul din copac / coboram cu fructul din copac / singur într-o zi fără de leac / zi a copacului” (Copacul). Pa-

CRONICĂ LITERARĂ

absenta aceea călătoare - / primu care se uita cu începutul / obosit / de-o singură mișcare întocmai”. (O singură mișcare). La polu opus avem un procedeu pseudoliric, printr-un vizionarism, factice, declarativ, calchind limbajul nichitastonescian: „Cînd / cel din mine nu-și amintea / de tine / consoanele și răcoarele albului / un alt străt al timpului / iar din lumină / șerpi creșteau încolăcîndu-mă - // eu deveneam ai-doma zborului / de pasăre / singele meu curgea prin alte / artere deriene / totul se multiplica alt de firesc / că nu mai stiam ce sint” (Poem de călătorie). Echilibrul se restabilește în momentele în care emoția își găsește forma însoțită fără crisper, cu o anume simplitate. Clarificarea nu e aici conceptuală, ci sensibilă. Accentul de gravitate se dobîndeste printr-un limbaj îndrăznet și în același timp bine dozat, redus la strictul necesar. Decuparea Inteligenței amintite pe Gellu Naum, a căruia lectie e doar înșelător factică: „Ce pe o cămășă își spala el existența - / cineva bate la ușă / cel care intră / se prăbușește precum o monedă veche // Abisul - spusă o oglîndă - e un ciob, el se desprinde de mine / în vis / ca o potcoavă cealaltă / de pe coapta unui cal / nevăzută!” (Oglinda).

Prin cele mai bune poezii ale sale, dense și străvezii, visătoare aldona nor cristale, Paul Doru Chinezu ni se prezintă drept un poet foarte promițător.

Muzica rotativelor

Urechea fină aude dureros: „Requiem aeternam dona eis Domine et lux perpetua luceat eis”, suspinau în pianissimo, enorli: „Trăiască România, trăiască Ceaușescu” urla din culise o voce fals înfășurată, mai slab decît la prima ei apariție. Ceea ce auzea de Mihai Zamfir (România literară, „Pallimpest”, nr. 42, 18 oct. a.c.) era o bandă nestearsă bine de tehnicienii televiziunii. Și, mai mult încă, simbolul unor stranii metamorfoze cărora le sîntem martori.

Lucru pe care-l exprimă teoretic dl. Sorin Dumitrescu în „Răzbuirea păcălților” - text rostit la Colocviul A.Z.R. de la Predeal - Secția „Puterea televiziunii și televiziunea puterii”, publicat în „22” (nr. 40, 19 oct. a.c.): „Ieșirea în întîmpinarea ficțiunilor dezolante care ocupă structurile conștiinței civice ale unei populații prospăt țeste dintr-un infern al arbitrarului, nelăbărită de mincuna și de comportamentul reflex dobîndit, iată strategia televiziunii pe întinsul acestor 9 luni, practicată și de zi, oră de oră, cu nemeapomenită îndrîjnă și continuînd să se afirme mai departe nepedepăită”. În care fel, televiziunea s-a cocotat pe furia în constința multitudinei.

„E convenabil pentru anumii politicieni și ziaristi autointitulați independenți să pună etichetă „fesenian” pe orice publicație nu le convine...” (O. Știrleanu, „Jocurile toxice”, Azi, 20 oct. a.c.) Adică să le ofenseze? În auzim că același term. dl. Claudiu Iordache („Limbajul toxic”) combate sibilin: „Nu pot să accept decît ca limba toxică este impositrua tranziția (sic!) a tăcerii critice a românilor!” Mal explicit, tot dl. C. I., în Post-scriptum-ul la același articol, cu afirmată că ziarlele Democratia și România Mare „nu au nimic cu politica de presă a F.S.N.”. Dar cu cea

generală? Lipsiște ai doilea Post-scriptum!

În numărul 30 din Căluțenă, o reușită caricatură a poetului C.V.T. ornează unul din interminabilele interviuri acordate de acest publicist al căruia trecut mai cere explicații timp de încă o sută de ani. Pătrunzî personal pe preștete o surpriză de marca: un nou volum de versuri, intitulat: „Carle românească de învătăru! Alt, și nimic mai mult...”

Iar pentru nostalgiai liberăților cucerite sub comunism, pierdute acum, pasă-mite, o replică în „Propunerii pentru o posibilă istorie a literaturii române contemporane”, de Ion Cristoiu (Opus, nr. 3, 19-23 oct. a.c.). Sînt pagini cenzurate dintr-o lucrare privind tabloul sumbru al vieții noastre culturale dintre anii 1947-1953, puțină retrageri din circulație a unor publicații și cărți ai căror număr devenise adt de ridicat, înct ocupa sula de pagină ale unui volum - una din raritățile bibliofiele pe care, cu siguranță, anticariul de stat nu va putea să vi le ofere. Fină în zilele Revoluției, jumătate din publicitatea trecutului se aflau în bibliotecă la secția „Interese”. Ce bine e să uiti!

Despre cei ce nu numai că nu-i uita pe Ceaușescu, dar îl și regretă (public în „Drept ca numai pentru patru cincimi din lungă-l dictatură”, scrie Nicolae Turtureanu în „Orient” („Sufletul conștientului”, nr. 40, 10 oct. a.c.), dezvăluindu-le tactica cu care au dezlăntit „epoca de aur” - aceea de a lua, cînd și cînd, distanța de putere, spre a l se realini magnetic, într-o mai strînsă îmbrățișare. O asemenea tactică nu e strălucînd unei anumite prese de astăzi, cu un ochi la cititor și cu altul la sîcietul cu ova.

SEVER

Constantin Abăluță Scadență lăuntrică

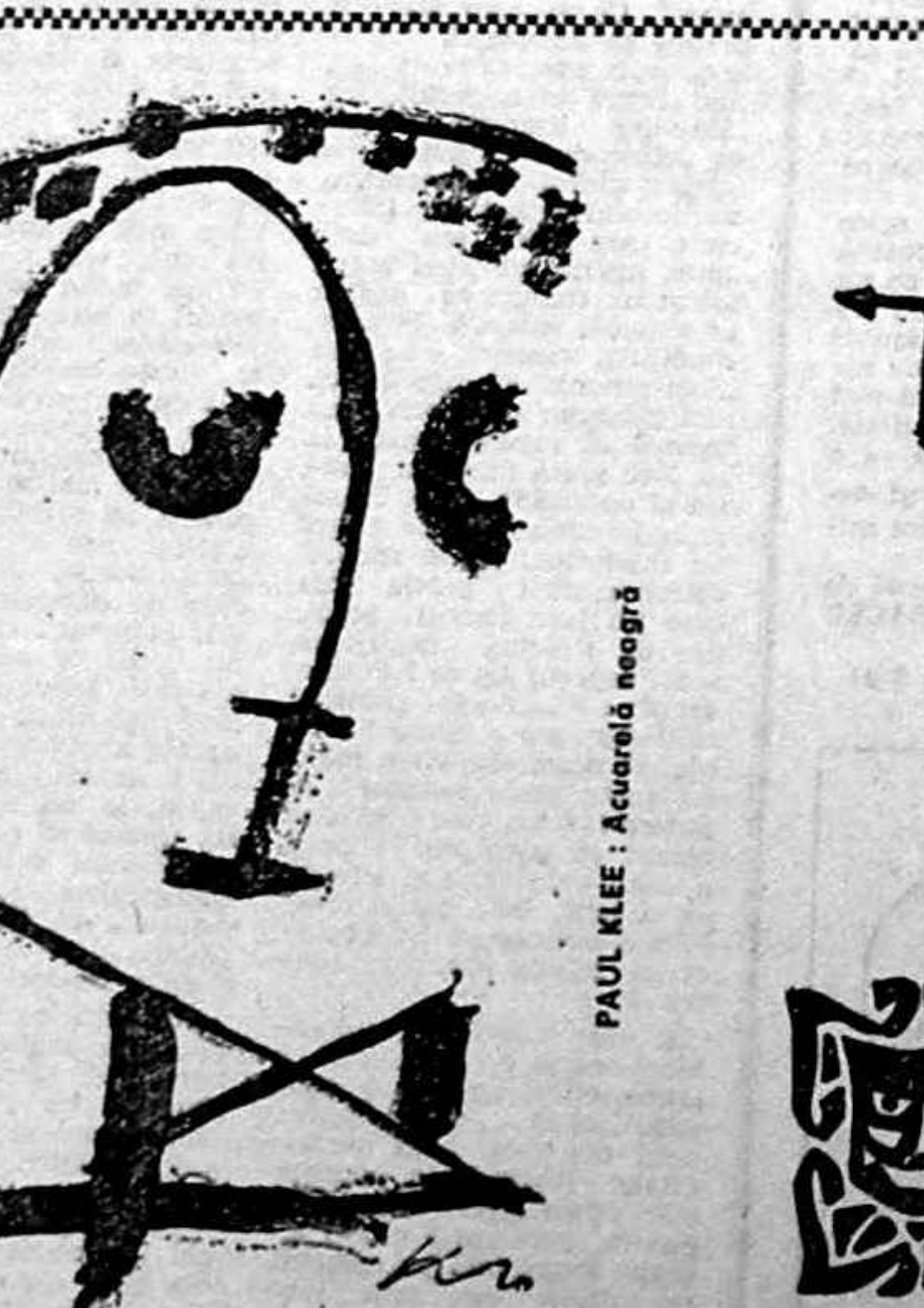
Nu mai pot îndura, nu mai pot suporta nimic, nimic, nici măcar pe mine însumi. Aș vrea să nu fi existat niciodată în această lume sau în alta, aș vrea să nu fi avut nicodată spațiu, carne, simțuri gînduri, să nu fi apucat să las prietenii și amintiri, cărți și camere goale, fragmente din vîrduhul unor țări străine, să nu fi fost agent al speranțelor și deășărilor lumești, goigheter și apărător ai vreunei cauze, să nu fi murdărit pleoape și ochelari, să nu fi ains pielea niciunei fete, să nu fi traumatizat și-nseninat zilele nici unor părinți, să nu fi antrenat viața vreunor muritori în cel mai mic vîrtej, lășindu-i să și-o ducă, pură sau impură, acolo unde se duc toate viețile, eu rămînid fără calificative acolo unde rămîn toate non-viețile, eu rămînid în Poezia resurselor infinit nedesvăluite, în pulverulenta fecundă a non-lumilor, în infinitudinea electronului nedevenit cuvînt.

Desen de Paul Klee

Clipa

Acum va trebui să-mi beau ceaiul, să-mi inving sila de-a trăi și să-mi beau ceaiul... Femeia la bucătărie face mîncare, își învinge sila și face mîncare. Eu scriu aceste rînduri (versuri) în care vorbesc aparent despre viață, dar în fond numai și numai despre sila ce explodează zilnic ca o cometă robustă încirgîindu-ne cu coada ei fosgăitoare.

PAUL KLEE: „Acverela neagră”

Inteligența nu e decît alegerea între amintiri.

Organul posibilului este capodopera naturii.

O zi este o frunză din copacul vieții tale.

Poemul este, față de roman, ceea ce e sunetul față de zgomot.

Poezia considerată ca o operație inversă celei care a condus la limbajul univoc și uniform.

Universul nu e decît un gest învăluit și înlăuntrul acestui gest - toate stelele.

PAUL VALÉRY

Declarații făcute de premierul Petre Roman la Paris

Comentând acordul de cooperare semnat luni la...

Declarație apel

Partidul Conservator Monarhist creștin și democratic...

Probleme energetice ce confruntă România

Specialiștii apreciază că oprită timp de patru zile a livrării...

Agentia TASS despre „Situatia critică din economia românească”

Intreprinderile românești nu au început în acest an peste...

România: „și lemnul de foc este deficitar”

În România, pe măsură ce se apropie iarna, debaterile con-

Constituirea comisiei americano-sovietice pentru probleme de televiziune

A fost înființată o comisie comună americano-sovietică...

Programul democratic ceh și slovac

Recent, la sediul Ambasadei Ceh și Slovace din București...

Embargoul ONU începe să aibă efecte asupra armatei irakiene

Embargoul instituit de Organizația Națiunilor Unite împotriva...

S-A CREAT ALTERNATIVĂ

Vineri 26 octombrie s-a desfășurat în Capitală un marș de protest...

Mitingul din Piața Libertății

Convenția Forumurilor Democratice Antitotalitare din România...

PROCLAMAȚIE

Convenția declară că principiile de bază ale politicii Forumului Democratice Antitotalitar...

COMUNICAT

La 23 octombrie 1990 s-a constituit la Cluj Forumul Democratice Antitotalitar...

DIN LUMEA SPORTULUI

Am fost primii care am cerut ca Federația Română de Fotbal...

